

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

กล้วยหินบันนังสตา

ทะเบียนเลขที่ สข 54100037

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครอง
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ.2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
(ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กล้วยหินบันนังสตา คำขอเลขที่ 52100061
ทะเบียนเลขที่ สข 54100037 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 8 มิถุนายน 2552

ประกาศ ณ วันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554

Abhira Chantani

(นางปัจฉิมา ชนตันติ)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

คำขอนี้มีผลตั้งแต่วันที่ขึ้นคำขอขึ้นทะเบียน 8 มิถุนายน 2552

30 ก.ย. 2556

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

กล้วยหินบันนังस्ता

(1) เลขที่คำขอ	52100061	ทะเบียนเลขที่	สข 54100037
(2) วันที่ยื่นคำขอ	8 มิถุนายน 2552	วันที่ขึ้นทะเบียน	8 มิถุนายน 2552
(3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน	จังหวัดยะลา
ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดยะลา ถนนสุขยางค์ 1 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง
จังหวัดยะลา 95000		
(4) รายการสินค้า	กล้วยหิน		

(5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

กล้วยหินบันนังस्ता (GLUAY HIN BANNANG SATA) หมายถึง กล้วยหินพันธุ์พื้นเมืองของอำเภอบันนังस्ता ซึ่งปลูกในพื้นที่ 7 อำเภอของจังหวัดยะลา ได้แก่ อำเภอบันนังस्ता อำเภอธารโต อำเภอกรงปินัง อำเภอยะหา อำเภอเบตง อำเภอกาบัง และอำเภอเมือง เป็นกล้วยที่มีเนื้อแข็งและเมื่อสุกรสชาติจะออกเปรี้ยวเล็กน้อย

ลักษณะของสินค้า

1) พันธุ์กล้วย กล้วยหินมีชื่อสามัญ Saba ชื่อวิทยาศาสตร์ Musa sapientum วงศ์ Musaceae

2) ลักษณะทางกายภาพ

- ผล จะมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3 - 5 เซนติเมตร และยาวประมาณ 8 - 12 เซนติเมตร การเรียงตัวของผลเป็นระเบียบ ผลส่วนใหญ่เป็นรูปสี่เหลี่ยม แต่ผลด้านข้างสุดของหวีทั้งสองด้าน มักจะเป็นรูปสามเหลี่ยม และบางผลที่มีขนาดใหญ่จะมีถึง 5 เหลี่ยม
- เปลือก เปลือกหนา ผลดิบเปลือกสีเขียวเข้ม เมื่อสุกเปลือกสีเหลือง
- เนื้อ เนื้อแน่น ไม่ละ ไม่มีเมล็ด ผลดิบเนื้อแข็งสีขาว ผลสุกเนื้อสีขาวอมเหลืองถึงเหลือง ไม่มีจุดสี
- รสชาติ เนื้อผลสุกรสชาติจะออกเปรี้ยวเล็กน้อย

3) ลักษณะทางเคมี

- มีคาร์โบไฮเดรตและให้พลังงานสูงกว่ากล้วยชนิดอื่น
- มีเบตา-คาร์โรทีนในปริมาณที่สูง

กระบวนการผลิต

การปลูก

- (1) ปลูกได้ทุกฤดู แต่ที่เหมาะสมควรปลูกในฤดูฝนเพราะมีความชื้นสูง
- (2) การเตรียมพื้นที่ปลูก มีการขุดหลุมปลูก โดยเว้นระยะห่างระหว่างต้นตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยประมาณ ตั้งแต่ 4x4 เมตรขึ้นไป
- (3) โดยใช้หมอกกล้วยลงปลูกแล้วกดดินให้แน่นเพื่อป้องกันต้นโยก ถ้าปลูกหน้าแล้งต้องรดน้ำให้ชุ่ม

การดูแลรักษา

- (1) การให้ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ จะทำให้ได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้น
- (2) การตัดแต่งกอ ใบ ปลี ตามความเหมาะสมเพื่อป้องกันศัตรูพืชและความสมบูรณ์ของผลกล้วย

การเก็บเกี่ยว

- (1) ออกเครือได้ประมาณ 3-4 เดือน ผลเริ่มแก่ประมาณร้อยละ 80 สังเกตสีผลจะเข้มขึ้น เริ่มลบเหลี่ยม

ผลดี แสดงว่าผลแก่จัดพร้อมเก็บเกี่ยว

- (2) การบ่มกล้วยจะใช้กระสอบป่านคลุมไว้ประมาณ 2 คืน ไม่นิยมบ่มด้วยถ่านแก๊ส
- (3) การยืดอายุการเก็บรักษา กล้วยผลแก่ 70-80% แชน้ำให้จุ่มทั้งเครือชะลอการสุกของกล้วยได้ถึง 7 วัน

การบรรจุหีบห่อ

รายละเอียดบนฉลาก ให้ประกอบด้วยคำว่า

“ กล้วยหินบันนังस्ता ” และ/หรือ “ GLUAY HIN BANNANG SATA ”

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ปัจจัยทางธรรมชาติและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ เป็นสิ่งจำเป็นในการผลิตและมีผลต่อคุณภาพของกล้วยหินบันนังस्ता
ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดเดียวในภาคใต้ที่ไม่มีพื้นที่ติดทะเล ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ เป็นภูเขาสูงสลับ ซับซ้อน มีลำธารสายเล็ก ๆ มากมายซึ่งไหลมารวมกันเป็นต้นน้ำของแม่น้ำปัตตานี พื้นที่เหมาะสมในการปลูกกล้วยหินบันนังस्ता เพราะพื้นดินอุดมสมบูรณ์ มีความชื้นทั้งในดินและในอากาศสูงตลอดทั้งปี สภาพอากาศแบบร้อนชื้น มี 2 ฤดู คือฤดูร้อน 4 เดือนและฤดูฝน 6 เดือน ฝนตกชุกมากที่สุดในเดือนตุลาคมถึงธันวาคม

ประวัติความเป็นมา

อำเภอบันนังस्ताเดิมชื่อว่า อำเภอบาเจาะ ขึ้นกับเมืองรามัน ตั้งขึ้นราวปี พ.ศ.2450 ต่อมาเมื่อได้ยกเลิกหัวเมืองจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอบันนังस्ता เป็นภาษามลายูพื้นเมืองแปลว่า นามะปราง พื้นที่ร้อยละ 90 เป็นภูเขาเหมาะแก่การเจริญเติบโตของกล้วยหิน ซึ่งเป็นพืชเก่าแก่ที่มีอยู่ในพื้นที่อำเภอบันนังस्ताมานานแล้ว โดยเฉพาะบริเวณ 2 ฝั่งแม่น้ำปัตตานี และลำธาร ลำห้วย ซึ่งเป็นเหมืองเก่าอยู่ในตำบลถ้ำทะลุ ตำบลบาเจาะ ตำบลบันนังस्ताและตำบลตลิ่งชัน โดยผู้สูงอายุได้เล่าความเป็นมาของชื่อ กล้วยหิน ไว้ว่า “พบเห็นกล้วยชนิดนี้ขึ้นอุดมสมบูรณ์เจริญงอกงามดีในบริเวณเมืองร้าง(เหมืองแร่ดิบูก) ซึ่งพื้นดินมีสภาพเป็นกรวดหินและดินลูกรัง จึงเรียกว่า กล้วยหิน” และอีกที่มาคือ “คนหาแร่พบกล้วยขึ้นปะปนกับกล้วยป่าเห็นนกกินได้จึงเก็บมากิน รสชาติออกเปรี้ยว ๆ จึงลองเอาไปต้มกิน ปรากฏว่าอร่อยกว่ากล้วยชนิดอื่น เนื้อจะออกแข็ง ๆ เลยเรียกว่า กล้วยหิน” และกล้วยหินยังเป็นอาหารเช้าที่ชาวบ้านนิยมบริโภคกันมากในสมัยก่อน โดยจะนำกล้วยหินสุกมาต้มแล้วตำให้ละเอียดคลุกกับมะพร้าวอ่อนผสมกับน้ำตาลทรายและเกลือเล็กน้อยเป็นก้อนรับประทานกับกาแฟ ซึ่งจะอิมไปจนถึงเที่ยงโดยไม่ต้องทานข้าว นอกจากนี้ชาวบ้านยังนำกล้วยหินที่สุกแล้วไปเป็นอาหารของ นกกรงหัวจุก เพราะอยู่ได้นานโดยไม่เสียหรือเละและยังเชื่อว่าจะทำให้เสียงร้องของนกกรงหัวจุกดียิ่งขึ้น ปัจจุบันความต้องการกล้วยหินบันนังस्ताมีมากขึ้นส่งผลให้มีการขยายพื้นที่ปลูกออกไปในหลายพื้นที่ของจังหวัดยะลา ดังคำขวัญของอำเภอบันนังस्ताที่ว่า “ถิ่นนามะปราง บางลงอุทยาน อนุสรณ์สะพานโบราณ คู่บ้านกล้วยหิน”

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตการผลิตกล้วยหินบันนังस्ता อยู่ในเขตพื้นที่ 7 อำเภอ ของจังหวัดยะลา ได้แก่ อำเภอบันนังस्ता อำเภอธารโต อำเภอกรงปินัง อำเภอยะหา อำเภอเบตง อำเภอกาบัง และอำเภอเมือง รายละเอียดตามแผนที่

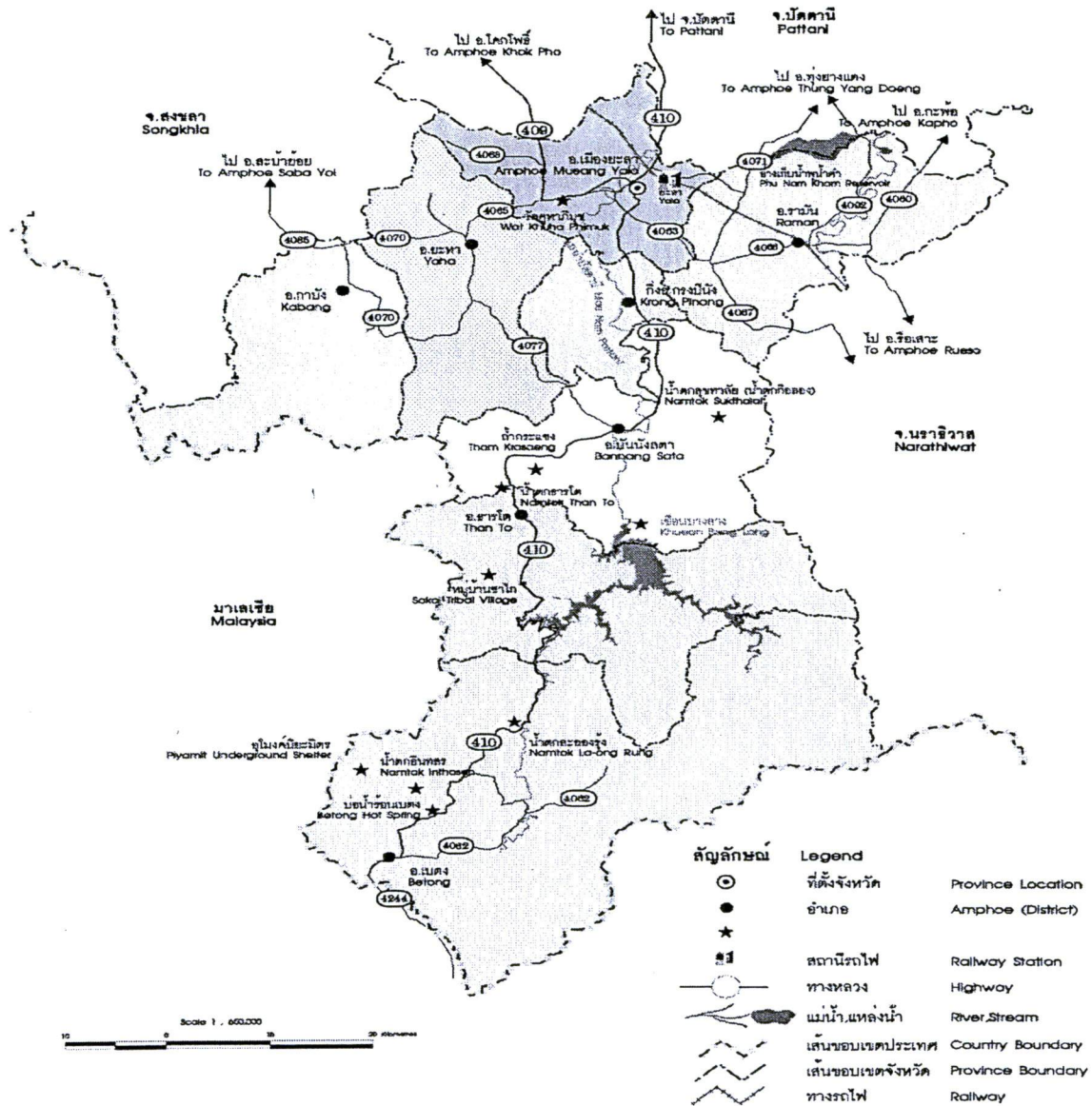
(8) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีระบบการตรวจสอบและควบคุม ทั้งกระบวนการผลิต ในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด
- (2) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนผู้ผลิต/ผู้ประกอบการค้าที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(9) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) กล้วยหินบันนังस्ताจะต้องมีการผลิตในขอบเขตพื้นที่ที่กำหนด ตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตกล้วยหินบันนังस्ता รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ กล้วยหินบันนังสตา

ขอบเขตพื้นที่การผลิต กล้วยหินบันนังสตา ครอบคลุมพื้นที่ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโต อำเภอกรงปินัง อำเภอยะหา อำเภอเบตง อำเภอเมืองยะลา และอำเภอกาบัง จังหวัดยะลา